

اصول راهنمای حاکم بر اعلامیه های یکجانبه دولتها که

می توانند تعهدات حقوقی ایجاد کنند^۱

کمیسیون حقوق بین الملل،

با توجه به اینکه دولتها ممکن است به دلیل رفتار یکجانبه خود در سطح بین المللی ملتزم شوند،

با توجه به اینکه رفتارهایی که می توانند دولتها را به لحاظ حقوقی ملزم کنند ممکن است شکل اعلامیه رسمی داشته یا رفتار غیر رسمی صرف باشند، از جمله در برخی شرایط، سکوت، که دولتهای دیگر به صورتی معقول می توانند بر آن اتکا کنند،

همچنین با توجه به اینکه در وضعیتی معین قابلیت ملتزم شدن دولت به واسطه رفتار یکجانبه مبتنی بر شرایط آن مورد است،

همچنین با عنایت به اینکه در عمل، در بیشتر موارد به سختی می توان احراز کرد که آثار حقوقی ناشی از رفتار یکجانبه هر دولت نتیجه قصد مصرح آن است یا مبتنی بر انتظاراتی است که رفتار آن در بین سایر تابعان حقوق بین الملل موجب گردیده،

اصول راهنمای زیر را تصویب می کند که تنها مربوط به اعمال یکجانبه به معنای مضیق هستند، یعنی اعمالی که به شکل اعلامیه های رسمی و با قصد ایجاد تعهدات حقوقی بین المللی توسط دولتی تنظیم شده اند،

¹ Guiding Principles applicable to unilateral declarations of States capable of creating legal obligations. Text adopted by the International Law Commission at its Fifty-eighth session, in 2006, and submitted to the General Assembly as a part of the Commission's report covering the work of that session (A/61/10).

این اصول راهنما توسط کمیسیون حقوق بین الملل در سال ۲۰۰۶ تصویب شده و توسط آقای هومن موثق به فارسی برگردانده شده اند. مترجم از آقای دکتر جمال سیفی به خاطر ویرایش و اصلاح متن ترجمه سپاسگزار است.

۱. اعلامیه‌هایی که به صورت علنی صادر می‌شوند و مبین قصد ملتزم شدن هستند، می‌توانند موجد تعهدات حقوقی باشند. در صورت جمع این شرایط، ماهیت الزام آور این اعلامیه‌ها بر [اصل] حسن نیت استوار است؛ دولتهای ذیربط می‌توانند آنها را ملحوظ کرده و مورد استناد قرار دهند؛ چنین دولتهایی حق خواهند داشت خواهان رعایت چنین تعهداتی شوند؛

۲. هر دولتی دارای اهلیت بر عهده گرفتن تعهدات حقوقی از طریق اعلامیه‌های یکجانبه است؛

۳. برای تعیین آثار حقوقی چنین اعلامیه‌هایی، ضروری است که ماهیت آنها، تمام شرایط موضوعی حاکم بر صدور آنها، و واکنشهایی که موجب می‌شوند، در نظر گرفته شود؛

۴. اعلامیه یکجانبه، دولت را در سطح بین‌المللی تنها در صورتی ملتزم می‌کند که توسط مقامی صلاحیتدار صادر شده باشد. روسای دولت، روسای حکومت و وزرای امور خارجه به واسطه اشتغالشان، صلاحیت صدور چنین اعلامیه‌هایی را دارند. سایر افرادی که نماینده دولت در موضوعی خاص هستند ممکن است در موضوعی که صلاحیت دارند اختیار ملتزم کردن دولت را از طریق اعلامیه‌هایشان داشته باشند؛

۵. اعلامیه‌های یکجانبه می‌توانند شفاهی یا کتبی باشند؛

۶. اعلامیه‌های یکجانبه ممکن است خطاب به جامعه بین‌المللی در کل باشند، یا خطاب به یک یا چند دولت یا اشخاص دیگر؛

۷. اعلامیه یکجانبه تنها در صورتی که با عباراتی معین و روشن بیان شده باشد برای دولت اعلام‌کننده تعهداتی در پی خواهد داشت. در صورت تردید درباره دامنه تعهدات ناشی از چنین اعلامیه‌ای، چنین تعهداتی باید به صورت مضیق تفسیر شوند. در تفسیر محتوای چنین تعهداتی، پیش و

بیش از هر چیز به متن اعلامیه، همراه با سیاق^۲ و شرایطی که در آن شکل گرفته ارزش داده خواهد شد؛

۸. اعلامیه یکجانبه ای که مغایر قاعده بنیادین حقوق بین الملل عام باشد باطل است؛

۹. اعلامیه های یکجانبه دولت، هیچ تعهدی برای دولتهای دیگر ایجاد نمی کند. با این حال، دولت یا دولتهای ذیربط دیگر می توانند در خصوص چنین اعلامیه ای تا آنجا که آن را به صراحت بپذیرند، دارای تعهداتی شوند؛

۱۰. از اعلامیه یکجانبه ای که تعهداتی حقوقی برای دولت صادر کننده اعلامیه ایجاد کرده است نمی توان به دلخواه رجوع کرد. در ارزیابی اینکه رجوع به دلخواه خواهد بود، باید به موارد زیر توجه کرد:

الف) هر عبارت خاص اعلامیه که به رجوع مربوط باشد؛

ب) میزان استناد به چنین تعهداتی توسط کسانی که تعهدات در قبال آنها وجود دارد؛

پ) میزان تغییر بنیادین در اوضاع و احوال.

^۲ توضیح مترجم: در اینجا منظور از سیاق، اوضاع، احوال و چهارچوب کلی است که متن در آن تنظیم شده و به معنای سیاق متن اعلامیه نیست.